

Stellingen

Stellingenspel om samen te reflecteren over enkele situaties met een link naar (de)kolonisatie.

Aanpak

1. Projecteer een stelling en vraag de groep om zich te positioneren op een schaal van 1 – 10, van helemaal niet akkoord tot helemaal akkoord.
2. Bevrraag per stelling enkele deelnemers over hun plaats in de ruimte.
3. Geef ruimte aan de groep om te reageren en met elkaar in discussie te gaan.
Probeer zelf het gesprek te faciliteren door open vragen te stellen (hoe, waarom, ...) en samen te vatten wat je hoort. Speel in op de verschillende meningen in de groep.
4. Blijf de ruimte gebruiken.
Bijvoorbeeld:
 - Geef deelnemers de kans om te wisselen van plaats indien een argument van de ander hen overtuigt.
 - Laat deelnemers achter de deelnemer die reageert, gaan staan als ze akkoord zijn met wat hij/zij zegt.

Te gebruiken

- Facilitator voor gesprek/discussie

Duur

Deze activiteit kan veel tijd innemen van je workshop. Bekijk zelf hoeveel stellingen je aanbiedt en hoeveel tijd je reserveert voor de discussie.

Vorbereiding en materialen

- Stellingen op papier of geprojecteerd via PowerPoint (zie 'Stellingen')
- Materiaal om de schaal van helemaal niet akkoord tot helemaal akkoord duidelijk te maken, vb. : papieren van met de nummers 1 – 10 (helemaal niet akkoord – helemaal akkoord), papieren met daarop 'helemaal niet akkoord/ niet akkoord/ akkoord/ helemaal akkoord', krijt om op de grond te schrijven, ...
- Beamer en projectiescherm

Doelen

- De deelnemers verwoorden hun eigen standpunt en luisteren naar dat van anderen.
- De deelnemers reflecteren over hun westerse blik.
- De deelnemers reflecteren over (de)kolonisatie.

Stellingen

- a. De kwaliteiten van de acteur/actrice primeren op zijn/haar huidskleur.
Een niet-wit personage mag gespeeld worden door een witte acteur.

Duiding: Binnen de filmindustrie is er sprake van 'whitewashing'. Hiermee wordt bedoeld dat de voorkeur wordt gegeven aan witte acteurs zelfs als ze de rol van een niet-wit iemand moeten spelen.

Enkele oude filmvoorbeelden: Laurence Olivier speelde de rol van Othello, een donker personage, in de film Othello van 1965; Katherine Hepburn speelde de rol van Jade, een Chinees personage, in de film Dragon Seeds van 1944.

Enkele recente filmvoorbeelden: Jake Gyllenhaal speelde de hoofdrol in Prince of Persia (2010); Tilda Swinton speelt een Oosterse wijze in Doctor Strange (2016); de film Death Note op Netflix is gebaseerd op Japanse manga maar de personages ondergingen een westerse metamorfose.

Meer voorbeelden vind je hier:

<https://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2016/01/28/100-times-a-white-actor-played-someone-who-wasnt-white/>

De laatste tijd doet o.a. Netflix inspanningen om het aanbod meer divers te maken. vb: 'Easy', 'Dear white people', 'Master of none', ...

Hoe zouden witte mensen reageren als een wit personage gespeeld wordt door een niet-witte acteur? Denk aan de reacties die op een mogelijke zwarte James Bond (Idris Elba) werden gegeven.

- b. Afrika moet gered worden.

Duiding: Ontwikkelingshulp vertrekt vaak vanuit de idee dat arme landen zich moeten organiseren naar het voorbeeld van het Westen. Ontwikkelingsorganisaties strijken neer in een 'onderontwikkeld gebied', gaan te weinig in dialoog met de bevolking en dwingen eigen normen en waarden op.

Vanuit een paternalistische en koloniale kijk moet Afrika 'beschaafd' worden, 'geholpen' worden om vooruit te gaan, om zich te ontwikkelen. Is Afrika dan geen regio die zelf met oplossingen kan komen? Moet iedereen evolueren naar onze westerse beschaving? Staat Afrika 'achter'? Kan Afrika een eigen evolutie doormaken?

De Noorweegse campagne Radi-aid maakte hilarische filmpjes over dit thema:
<https://www.radiaid.com/>

c. Katy Perry, die optreedt als Geisha, zorgt zo voor een eerbetoon aan deze Japanse cultuur.

Duiding: Cultural appropriation of culturele toe-eigening wil zeggen dat leden van een meer dominante cultuur elementen overnemen uit een andere cultuur, vb.: witte mensen met Afrikaanse haarstijlen. Doordat culturen steeds meer met elkaar in contact komen, is het heel logisch dat elementen worden overgenomen. Echter de verschillende culturen genieten niet altijd dezelfde vertegenwoordiging in de maatschappij.

Meer info: <https://www.charliemag.be/wereld/cultural-appropriation/>

d. Columbus heeft Amerika ontdekt.

Duiding: De nuance zit in het woord 'ontdekken'. Er woonden namelijk al langer mensen op dit continent vóór Columbus daar voet aan wal zette. Columbus leerde een voor hem nieuw werelddeel kennen.

Door het woord 'ontdekken' wordt het superieure van het Westen benadrukt.

e. Beelden van Leopold II moeten verwijderd worden uit het straatbeeld.

Duiding: Koning Leopold II is ons allemaal bekend als de kolonisator van het gebied Congo. De jaren onder het bewind van Leopold II worden gekenmerkt door moordpartijen, slavernij, ontvoeringen, martelingen, verkrachtingen, onthoofdingen en het afhakken van handen. Actievoerders willen net deze onderdrukking van de Congolese bevolking onder de aandacht brengen. Leopold II hoort voor hen niet thuis tussen 'de groten der Belgen'.

Niet iedereen gaat akkoord met deze manier van actie voeren. Er wordt steeds meer nagedacht om meer duiding te geven bij beelden (en ook straatnamen) van invloedrijke mensen uit de koloniale tijd.

f. Afrikaanse kunst moet teruggegeven worden aan het land van herkomst.

Duiding: Afrikaanse kunst werd geroofd uit de vroegere kolonies en behoort tot het land van herkomst vs. Afrikaanse landen missen nog expertise om deze kunst te beheren.

Meer info: <https://www.demorgen.be/meningen/moet-geroofde-kunst-terug-naar-het-land-van-herkomst-of-niet-altijd~b01ec60ae/>

Breng het Afrika Museum in Tervuren aan als concreet voorbeeld.

g. Zwarte Piet is traditie. Daar mag niets aan veranderen.

Duiding: De Zwarte Piet discussie laait elk jaar rond Sinterklaas weer op. Mag Zwarte Piet blijven bestaan? Moet het Roetpiet of Rode, Gele, Blauw Piet worden? Hoe voelen kinderen zich hierbij maar vooral ook hoe voelen zwarte mensen zich hierbij? Wordt door de rol van Zwarte Piet en bepaald beeld van zwarte mensen meegegeven?

Meer info: <https://www.kritischehouding.nl/2013/10/argumenten-zwarte-piet.html>

h. Alleen witte mensen kunnen racistisch zijn.

Duiding: Discriminatie ontstaat als je op basis van vooroordelen gedrag gaat stellen, vb.: in een boog rond mensen van Arabische afkomst wandelen omdat je denkt dat ze jou gaan bestelen. Racisme is een vorm van discriminatie die ontstaat wanneer je vooroordelen hebt op basis van etnische achtergrond en de machtspositie van je eigen groep gebruikt om anderen uit te sluiten.

In onze samenleving staat het westers en witte denken nog centraal. Vooral witte mensen bekleden machtsposities.

Variatie

- Gebruik een andere manier om de mening per stelling te verkrijgen.
Bijvoorbeeld:
 - Deel de ruimte op in vier kwadranten: Helemaal niet akkoord, niet akkoord, akkoord, helemaal akkoord
 - Laat de deelnemers duidelijk stelling innemen door de ruimte op te delen in twee: akkoord en niet akkoord
- Gebruik een andere manier om discussie los te weken.
Bijvoorbeeld:
 - 'Fish bowl': Een kleine groep van deelnemers vormen een panel waarrond de andere deelnemers zitten. Het panel vormt een figuurlijke 'visbokaal', waar de andere deelnemers in-eerste-instantie enkel naar kijken, zonder tussen te komen. "Buitenstaander" kunnen in de visbokaal stappen (deelnemer die in de visbokaal zat, stapt er dan uit) en op die manier hun visie toevoegen aan de discussie.
Meer info: <https://overheid.vlaanderen.be/visbokaal/fishbowl>
 - 'Café dialoog': World Café (in het Nederlands: Café Dialoog) is een creatief proces om een dialoog tot stand te brengen en kennis uit te wisselen over een bepaald thema.
Meer info: <https://overheid.vlaanderen.be/café-dialoog-worldcafé>
- Hou de periode vóór de workshop de media in het oog en voeg stellingen toe die inspelen op wat leeft in de samenleving.
- Voeg stellingen toe met een link naar de doelgroep, de missie, ... van jouw organisatie.